

Si algun dia patiu una malaltia incurable i discapacitant, com podeu assegurar-vos que les cures que rebreu seran les que realment voleu? La declaració de voluntats anticipades és un document en el qual podeu explicar per endavant quin tractament mèdic voleu rebre. El podeu redactar fins i tot quan no patiu cap malaltia.

Les voluntats anticipades són unes instruccions que una persona major d'edat, amb capacitat suficient i de manera lliure, adreça al seu metge o metgessa responsable, per tal que les tingui en compte quan la persona es trobi en una situació en què les circumstàncies que concorrin no li permetin d'expressar personalment la seva voluntat.

Són una forma d'expressió de l'autonomia de les persones a l'hora de decidir en relació amb la seva pròpia salut, la qual cosa constitueix un dret avalat èticament i legalment.

L'objectiu del document de voluntat anticipades (DVA) és mantenir el respecte a les decisions personals dels pacients i augmentar la seguretat dels professionals a l'hora de respectar-les.

El suport dels professionals sanitaris i dels treballadors socials en l'elaboració del document de voluntats anticipades millora la pràctica clínica i reforça la relació assistencial.

Abans de redactar el document de voluntats anticipades, és important que us assessoreu. Conèixer bé el decurs que pot prendre la malaltia i les opcions terapèutiques que hi poden haver us pot ajudar a l'hora d'expressar les vostres voluntats amb prou coneixement de causa i amb la major cura possible. Qui millor us pot aconsellar són els metges mateixos, els professionals d'infermeria o altres persones amb experiència en aquest tipus de documents.

No hi ha cap DVA que sigui l'oficial. El contingut del DVA és lliure i no està estandarditzat perquè depèn de la singularitat de la persona que l'escriu. Tanmateix, hi ha diferents models que poden servir de guia.

Per tal que la seva interpretació, i la consegüent aplicació dels professionals, sigui la més adequada possible, és recomanable que el document de voluntats anticipades consti de dues parts: la primera, amb els criteris i les instruccions personals; la segona, amb la designació d'una persona representant. Es poden utilitzar totes dues parts o només una.

Pel que fa a la primera part, és recomanable que inclogui:

- Els criteris fonamentals que s'han de tenir en compte: la jerarquia de valors, les creences i les expectatives personals de l'autor del document de voluntats anticipades.
- Les situacions sanitàries concretes en les quals s'han de tenir en compte aquests criteris fonamentals.
- Les instruccions i els límits concrets en relació amb l'actuació mèdica davant de decisions previstes en funció de les possibilitats evolutives.

Igualment en el DVA es pot fer constar la voluntat de rebre l'eutanàsia. Aquesta voluntat tindrà la consideració formal de sol·licitud per rebre aquest acte assistencial quan es compleixen els requisits establerts per la Llei orgànica 3/2021.

També s'hi poden especificar voluntats relatives a la donació d'òrgans, donació del cos per a la investigació científica o la voluntat sobre l'enterrament o la incineració, entre d'altres.

S'ha de tenir present, però, que possiblement l'autoritat i la potestat respecte a algunes d'aquestes altres consideracions no pertanyi als metges sinó a altres figures professionals, a qui s'haurà d'acudir per tal d'assegurar-ne l'acompliment.

Representant de voluntats anticipades

El representant és una persona de plena confiança designada per la persona titular del document de voluntats anticipades, que ha de conèixer els seus valors i la seva voluntat i tenir facultats per interpretar-la i aplicar-la.

La seva funció consisteix a fer d'interlocutor amb el metge o metgessa o l'equip sanitari quan la persona que ha realitzat el document de voluntats anticipades ja no està capacitada per prendre decisions mèdiques i comunicar-les. Un metge o metgessa haurà determinat prèviament que la persona ha perdut aquestes capacitats.

En principi, la persona representant no hauria de contradir el contingut del document però sí que pot manifestar-se en aspectes no esmentats en el document, com poden ser: el consentiment informat, la valoració de les circumstàncies en funció dels avenços de la tècnica mèdica, l'oportunitat de la donació d'òrgans o d'investigació científica, etc.

Recordeu que nomenar una persona representant ja és una raó suficient per fer un document de voluntats anticipades.

És recomanable designar un representant substituït ja que pot donar-se el cas que el primer representant designat es trobi impossibilitat per exercir la seva funció.

Qui no pot ser un representant?

Atesa la importància capital de les funcions i decisions encomanades a la persona representant, convé evitar que la pugui afectar cap mena de conflicte d'interessos, i assegurar que les decisions es prenen en interès de la persona malalta. És per això que convé que la persona representant no sigui, per exemple, cap dels testimonis del document, ni el metge o metgessa responsable que haurà d'executar les seves decisions, ni el personal sanitari que hi tingui vinculació. Això no exclou que puguin ser representants persones que, per la vinculació afectiva o de parentiu amb la persona malalta, es pugui suposar que donaran prioritat als seus interessos.

Quins són els drets i les responsabilitats del representant?

La persona representant té accés a tota la informació necessària per prendre les decisions mèdiques relatives a la persona que ha redactat el DVA. Pot també participar en discussions i reunions concernents a la salut de la persona malalta, i, si és pertinent, pot decidir quina informació mèdica sobre aquesta se li procurarà a altres persones.

En relació amb les decisions que pren la persona representant, si el DVA inclou instruccions específiques sobre l'assistència sanitària, aquesta les haurà de respectar i defensar. I si el DVA no determina què s'ha de fer en certes circumstàncies, llavors és la persona representant qui decidirà.

Aquesta persona no ha de substituir els interessos, desitjos, valors o creences del pacient pels seus, sinó seguir els del pacient. La persona que redacti el DVA pot limitar l'àmbit en el qual vol que el seu representant actuï.

Formalització del document de voluntats anticipades

Perquè el document sigui vàlid, és necessari garantir: la identitat de l'atorgant, que ha de ser major d'edat, que la seva llibertat o capacitat no estan visiblement alterades, que en reconeix el contingut i que es correspon amb la seva voluntat.

Per tal de garantir aquests requisits de validesa, el DVA s'ha d'atorgar amb intervenció de tres testimonis, o davant d'un professional sanitari o davant d'un notari.

No és necessari inscriure el DVA al registre del Departament de Salut per formalitzar-lo, però fer-ho permet incorporar-lo a la història clínica compartida dels pacients, així com consultar-lo i obtenir-ne una còpia a l'apartat Voluntats i donacions de La Meva Salut.

El DVA davant de tres testimonis

El document pot validar-se davant de tres testimonis que pot aportar l'atorgant i que han de signar el document en presència seva. Són testimonis de la identitat de l'atorgant i donen fe que coneix el contingut del document, i que aquest es correspon amb la seva voluntat lliure, competent i informada.

Els testimonis han de ser majors d'edat, tenir plena capacitat d'obrar i, com a mínim, dos d'ells no han de tenir relació de parentiu fins a segon grau ni vinculació patrimonial amb l'atorgant. Atesa la seva funció de garantia, convé que els testimonis puguin actuar amb plena independència.

Si la persona ho sol·licita, els centres sanitaris han d'ajudar en la preparació del document, la validació, la incorporació a la història clínica i, fins tot, el registre del Departament de Salut.

El DVA davant d'un professional sanitari

El document es pot validar davant d'un professional sanitari, que ha de ser de l'àmbit de l'atenció primària, hospitalària o sociosanitària i, preferentment, dels centres que siguin de referència per a la persona interessada.

El centre sanitari pot inscriure el DVA al registre del Departament de Salut.

El DVA davant d'un notari

Es pot validar també davant de notari que, per si sol, garanteix la capacitat de l'atorgant i el fet que el document es correspon amb la seva voluntat informada i lliure. Aquest document es pot atorgar tant al despatx del notari com al lloc on es trobi el pacient, si no es pot desplaçar a la notaria.

Es pot sol·licitar al notari que registri el document al registre del Departament de Salut, tenint sempre present, però, que la principal responsable de la divulgació del DVA és la persona atorgant.

És aconsellable que el document s'hagi treballat prèviament amb el professional de la salut que conegui la persona, preferentment amb el metge, per tal que les voluntats siguin tan clares com sigui possible.

Registre de voluntats anticipades

La inscripció del document al Registre de Voluntats Anticipades del Departament de Salut és totalment voluntària, però és aconsellable que es faci per garantir-ne al màxim la difusió.

Encara que no es faci la inscripció, i sempre i quan es compleixin els requisits establerts per la llei (formalització davant tres testimonis, un professional sanitari o un notari), el document serà vàlid.

Qui ha d'inscriure el document i què necessita per fer-ho?

Si el DVA s'ha formalitzat davant de tres testimonis

La responsabilitat de registrar el document recau sobre la persona que ha fet el document. Per fer-ho, cal que presenti la documentació següent:

- Sol·licitud d'inscripció al Registre emplenada amb lletres majúscules.
- Document de Voluntats Anticipades.
- DNI de la persona titular i dels tres testimonis.

Aquesta documentació es pot lliurar:

- A qualsevol centre sanitari públic o privat de Catalunya.
- A les oficines d'assistència en matèria de registres o en qualsevol dels punts de digitalització i registre de la Generalitat.
- Des de qualsevol notaria si s'ha optat per aquesta via de formalització del document.
- Al Departament de Salut.

Si el DVA s'ha formalitzat davant de notari

El propi notari és qui registrarà el document, si li demaneu. En cas que ho faci, cal aportar la documentació següent:

- Sol·licitud d'inscripció al Registre emplenada amb lletres majúscules.
- Document de Voluntats Anticipades.
- DNI de la persona titular.

Si el DVA s'ha formalitzat davant d'un professional sanitari

La responsabilitat de registrar el document recau sobre la persona que ha fet el document. Per fer-ho, cal que presenti la documentació següent:

- Sol·licitud d'inscripció al Registre emplenada amb lletres majúscules.
- Document de Voluntats Anticipades.
- DNI de la persona titular.
- Dades del professional sanitari.

Consulta, modificació i revocació del document de voluntats anticipades

Si heu registrat el vostre document de voluntats anticipades al Departament de Salut, podeu consultar-lo i obtenir-ne una còpia a La Meva Salut a l'apartat de Voluntats i donacions, que és l'espai de consulta personal i intransferible on hi ha disponible la informació de salut de les persones.

El podeu modificar o anul·lar en qualsevol moment sempre que conserveu les plenes capacitats. Per evitar confusions, és molt aconsellable que destruïu l'original i les còpies que ja no considereu vàlides, i que ho feu saber al vostre metge o metgessa i a tothom que en tingui una còpia. Qualsevol modificació del document implica la repetició del procediment de validació i també de registre, en cas que s'hagi realitzat.

De tota manera, tingueu en compte que, sempre que conserveu les vostres capacitats, si expresseu una voluntat de viva veu després d'haver realitzat el DVA el que tindrà validesa és la voluntat de viva veu.

Tipus de revocació

Revocació parcial (modificació)

Si la revocació és parcial s'haurà d'expressar clarament la part modificada i els termes en què la voluntat resta emesa.

Revocació total

Si la persona ja no vol tenir un document de voluntats anticipades associat a la seva història clínica compartida, ha de demanar que l'eliminin del registre. Cal sol·licitar de nou la inscripció al Registre, però al formulari de sol·licitud, dins el camp "Sol·licitud", cal marcar la casella "La revocació del document de voluntats anticipades que vaig inscriure prèviament".

Normativa de voluntats anticipades

- [Llei 2/2024, del 6 de febrer, de modificació de la Llei 21/2000, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica \(Obre en una nova finestra\)](#)
- [Estatut d'autonomia de Catalunya 2006, Article 20: " Dret a viure amb dignitat el procés de la mort" \(Obre en una nova finestra\)](#)
- [Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica \(«BOE» 274, de 15 – 11 – 2002\) \(Obre en una nova finestra\)](#)
- [DECRET 175/2002, de 25 de juny, pel qual es regula el Registre de voluntats anticipades \(Obre en una nova finestra\)](#)
- [Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica](#)